

STANDPUNT VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN: NAAR EEN AMBITIEUZER STRUCTUREEL HERVESTIGINGSBELEID

Mei 2019

1.	Waarom dit voorstel?.....	2
2.	Algemene uitgangspunten	3
3.	Hervestiging vandaag.....	4
4.	Naar een structurele hervestiging met vastgelegde quota.....	9
4.1	Een wettelijk kader voor hervestiging.....	10
4.2	Hoeveel mensen moet België hervestigen	11
4.3	Wie komt in aanmerking voor hervestiging	15
4.4	Opvolging bij aankomst in België.....	16
5.	Overzicht aanbevelingen	18

Wat is hervestiging?

Hervestiging is het selecteren en overbrengen van vluchtelingen van een land waar zij bescherming hebben gezocht naar een derde land. Het gaat om mensen die al formeel erkend zijn als vluchteling door UNHCR, de VN-vluchtelingenorganisatie. Hervestiging moet een oplossing bieden voor diegenen die niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst en evenmin afdoende bescherming kunnen krijgen of geen lokale integratieperspectieven hebben in het eerste land van opvang. Via hervestiging kan bescherming worden geboden aan de meest kwetsbare vluchtelingen in de wereld.¹

België heeft geen wettelijk kader voor hervestiging. We vinden dus geen verwijzingen naar hervestiging in de vreemdelingenwet, opvangwet, of andere Belgische regelgeving.²

1. WAAROM DIT VOORSTEL?

Vandaag hebben mensen op de vlucht zo goed als geen veilige en legale manier om naar Europa en België te komen. Mensen op de vlucht reizen vaak langs gevaarlijke routes om Europa te bereiken. Samen met andere legale toegangswegen is hervestiging een belangrijk instrument om de vraag naar mensensmokkel te doen afnemen. Hoewel hervestiging vandaag één van de weinige veilige en legale toegangswegen is, kunnen te weinig vluchtelingen hierop beroep doen.

Hervestiging is niet alleen een onderdeel van een beschermingsbeleid, maar ook van een internationale solidariteit met de landen die de meeste inspanningen leveren. Net als andere leden van de Verenigde Naties nam België het '*Global Compact on Refugees*'³ op 14 december 2018 aan. Hiermee engageerde België zich om bij te dragen aan een eerlijkere verdeling van de verantwoordelijkheid voor het beschermen van vluchtelingen. Het Compact heeft het potentieel om tot een betere bescherming van vluchtelingen te komen, als de leden van de VN de volgende jaren de engagementen uit het Compact ook in daden omzetten. Opvolging van de engagementen uit dit pact zal elke vier jaar plaatsvinden tijdens een *Global Refugee Forum*, waarvan het eerste in december 2019 plaatsvindt. Daar kunnen landen bijkomende engagementen aangaan zoals onder meer voor hervestiging. Ook België kan hier haar engagement in daadkracht omzetten.

Met dit voorstel willen we het belang van hervestiging benadrukken, en onze beleidsmakers wijzen op de nood aan een structureel hervestigingsbeleid met ambitieuzere quota. België kan immers meer vluchtelingen hervestigen. Om dat te

¹ CGVS, Externe bijdrage: Hervestiging, in : Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2015*, p. 79, beschikbaar op: <https://www.myria.be/files/Migratie-verslag-2015-H4.pdf>

² European Migration Network (EMN), National Contact Point for Belgium, *Resettlement and Humanitarian admission in Belgium*, december 2016, https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/Resettlement%20and%20Humanitarian%20Admission%20in%20Belgium%20dec2016_0.pdf

³ UNHCR, *Global Compact on Refugees*, aangenomen op 14 december 2018, beschikbaar op : https://www.unhcr.org/gcr/GCR_English.pdf

realiseren moet België een quotum vooropstellen dat gespreid kan worden over meerdere jaren. Dat laat een betere planning toe. In dit standpunt baseren we ons op enkele parameters om een quotum voor te stellen.

2. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

- Hervestiging is één vorm van veilige en legale toegang voor mensen op de vlucht. Het is een puzzelstuk in een reeks andere inspanningen van de overheid voor de bescherming van vluchtelingen, zowel in het nationaal asielbeleid als op Europees en internationaal niveau. Wij schuiven drie belangrijke pistes naar voor⁴:
 1. Een ***ambitieuzer structureel hervestigingsbeleid***: het gaat hier om vluchtelingen die via het hervestigingsprogramma van UNHCR naar België komen. Ze hebben in België het statuut van vluchteling.
 2. Een ***coherent en transparant beleid rond humanitaire visa***⁵: wij stellen een procedure voor waarbij mensen met banden in België, een humanitair visum kunnen aanvragen met als doel in België internationale bescherming te kunnen vragen. Die banden kunnen familiaal of administratief zijn, zoals bijvoorbeeld een eerder legaal verblijf in België. Eens ze in België zijn, doorlopen ze de asielprocedure en hebben ze dezelfde rechten als mensen die asiel aanvragen op het grondgebied. Vluchtelingenwerk Vlaanderen legt uit hoe een nieuwe procedure rond humanitaire visa voor mensen op de vlucht er in België uit kan zien. Raadpleeg [hier](#) ons standpunt over humanitaire visa.
 3. Een ***versoepeling van de procedure en criteria voor gezinshereniging*** met mensen met een beschermingsstatus⁶: hiervoor werkten we enkele beleidsaanbevelingen uit om de procedure voor gezinshereniging te versoepelen, zodat meer mensen op de vlucht zich met hun gezinsleden in België kunnen herenigen. Het gaat dus om mensen die in het kader van gezinshereniging komen, maar die indien zij dat wensen, ook een verzoek tot internationale bescherming kunnen indienen, en vervolgens na een grondig onderzoek een beschermingsstatus kunnen bekomen. Raadpleeg [hier](#) ons standpunt over gezinshereniging.

⁴ Wij pleiten al jaren voor een veilige en legale toegang tot Europa en België voor mensen op de vlucht. In 2015 publiceerden wij de nota '*Veilige en legale routes voor Syriërs op de vlucht*'. (Vluchtelingenwerk Vlaanderen, CIRE, Caritas, Amnesty International, BCHV, 11.11.11, Beweging.net e.a., *Nota: Veilige en legale routes voor Syriërs op de vlucht*, maart 2015, beschikbaar op: https://www.vluchtelingenwerk.be/sites/default/files/2015-03_veiligeenlegaleroutesvoorsyriërsopdevlucht-vluchtelingenwerk_ea.pdf

⁵ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Standpunt humanitaire visa*, maart 2018, https://www.vluchtelingenwerk.be/system/tdf/vluchtelingenwerk-vlaanderen_standpunt-humanitaire-visa_2018.pdf?file=1&type=document

⁶Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Standpunt : het vergemakkelijken van gezinshereniging voor mensen op de vlucht*, januari 2019, https://www.vluchtelingenwerk.be/system/tdf/standpunt_gezinshereniging_def_0.pdf?file=1&type=document

- De focus in dit standpunt ligt op het Belgisch niveau. Toch kan dit niet los gezien worden van het EU-niveau. Internationale solidariteit vraagt immers inspanningen van alle landen en EU-lidstaten. De Belgische overheid moet een voortrekkersrol nemen, ervoor zorgen dat meer vluchtelingen via hervestiging naar Europa kunnen komen, en pleiten voor een meerjarenprogramma dat overeenstemt met de noden die UNHCR heeft geïdentificeerd.⁷
- Toegang tot asiel op het grondgebied en hervestiging zijn complementaire aspecten van een beschermingsbeleid: een hervestigingsbeleid mag nooit afbreuk doen aan het recht om bescherming te zoeken zoals voorzien in de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, het VN-Vluchtelingenverdrag en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dit betekent dat het altijd mogelijk moet blijven om asiel te kunnen aanvragen in België.
- Het aantal hervestigingsplaatsen mag niet worden gekoppeld aan terugnameakkoorden. Dat zijn akkoorden om mensen terug op te nemen in het land van herkomst. Hervestiging is immers in de eerste plaats een beschermingsmechanisme.⁸

3. HERVESTIGING VANDAAG

Enkele cijfers over hervestiging

Wat zijn de wereldwijde noden? UNHCR schat het aantal vluchtelingen die nood hebben aan hervestiging voor 2019 op 1,4 miljoen. Dat is een stijging van 17% in vergelijking met de geschatte noden in 2018 toen het nog om 1,2 miljoen ging.⁹

Wat doet Europa? In september 2017 stelde de Europese Commissie een nieuw EU-hervestigingsschema voor met als doelstelling om over twee jaar 50.000 kwetsbare vluchtelingen vanuit derde landen naar de EU te hervestigen. Het gaat om 4% van de (toen) 1,2 miljoen mensen met nood aan hervestiging, terwijl de EU meer dan 20% van de globale welvaart vertegenwoordigt.¹⁰

⁷ Voor meer input vanuit onze Europese koepelorganisatie (ECRE), zie: ECRE, *Untying the EU Framework: ECRE's recommendations on breaking the link with Migration control and preserving the humanitarian focus of resettlement*, 28 oktober 2016, beschikbaar op: <https://www.ecre.org/policy-note-untying-the-eu-resettlement-framework/>; ECRE, *EU resettlement for protection: ECRE's analysis of the latest developments in the Preparation of an EU resettlement framework, 2017*, beschikbaar op: <https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2017/07/Policy-Note-06.pdf>. Zie ook het standpunt van UNHCR: UNHCR, *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council UNHCR's Observations and Recommendations*, november 2016, beschikbaar op: <http://www.refworld.org/docid/5890b1d74.html>

⁸ UNHCR, *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council UNHCR's Observations and Recommendations*, november 2016, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5890b1d74.html>

⁹ UNHCR, *UNHCR projected Global Resettlement Needs 2019*, juni 2018, p.10; UNHCR, *UNHCR projected Global Resettlement Needs 2018*, juni 2017, p. 9, beschikbaar op: <http://www.unhcr.org/>

¹⁰ 11.11.11, *Vluchtelingenwerk Vlaanderen, en Caritas, Briefing veilige routes voor mensen op de vlucht: nood aan meer hervestiging hervestiging*, oktober 2017, p.12, beschikbaar op: <https://www.11.be/>

Wat doet België?

- In 2017 kwamen in België 1.191 Syrische vluchtelingen aan via hervestiging vanuit Turkije, Libanon, Jordanië en Irak, en 118 Congolese vluchtelingen vanuit Oeganda.
- In 2018 zijn 880 vluchtelingen aangekomen in België in het kader van het hervestigingsprogramma: 802 Syriërs vanuit Libanon, Turkije en Jordanië; 34 Congolezen vanuit Oeganda en 43 Eritreeërs en Somaliërs vanuit Niger.¹¹
- Op 25 oktober 2018 communiceerde de toenmalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie om de hervestiging van vluchtelingen voorlopig 'on hold' te zetten. Dit wegens een gebrek aan opvangplaatsen. De regering besliste echter zelf dat het aantal opvangplaatsen moest worden afgebouwd. Ons land brak daarmee het engagement om in 2018 1.150 vluchtelingen die in gevaarlijke en erbarmelijke omstandigheden moeten overleven, te hervestigen. In het voorjaar van 2019 werd de hervestiging hernomen.

A. Een overzicht

Sinds 2013 heeft België een structureel hervestigingsprogramma. Dat betekent dat ons land sindsdien deelneemt aan het programma voor de hervestiging van vluchtelingen van UNHCR en dat het zich elk jaar engageert om een aantal kwetsbare vluchtelingen op te vangen.

Hoeveel vluchtelingen er worden hervestigd wordt beslist door de staatssecretaris voor Asiel en Migratie. Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) en Fedasil geven hiervoor input waarbij ze rekening houden met de geprojecteerde wereldwijde hervestigingsnoden die het UNHCR jaarlijks publiceert; met de prioriteiten binnen het gezamenlijke Europese hervestigingsschema; en met nationale overwegingen. Onder nationale overwegingen wordt onder meer de opvangcapaciteit verstaan, maar ook de strategische doelstellingen van België, bijvoorbeeld in lijn met de prioriteiten in ontwikkelingssamenwerking. Daarmee rekening houdend maakt de staatssecretaris voor Asiel en Migratie een beslissing.¹²

¹¹ Cijfers worden geregeld geüpdate op de website van Fedasil: <https://www.fedasil.be/nl/hervestiging-0>

¹² UNHCR, *UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium*, mei 2018, p.3, beschikbaar op: <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/5278adfb9/unhcr-resettlement-handbook-country-chapter-belgium.html>

Overzicht engagement en werkelijk hervestigde vluchtelingen¹³

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Quotum	100	100	300	550	550 ¹⁴	1150 ¹⁵
Hervestigd	100	34 ¹⁶	276	452 ¹⁷	1309 ¹⁸	880 ¹⁹

Naast het internationale hervestigingsprogramma bestaat er ook een vorm van hervestiging onder de EU-Turkije verklaring. Met de EU-Turkije verklaring van 18 maart 2016 werd het zogenaamde 1 op 1 schema ingevoerd. Het akkoord bepaalt dat alle migranten die zonder reisdocumenten via Turkije in Griekenland toekomen naar Turkije teruggestuurd worden. Voor elke naar Turkije teruggestuurde Syriër (toegekomen op de Griekse eilanden na 20 maart 2016) hervestigt de EU een andere Syriër uit Turkije naar de EU. Tussen 4 april 2016 en maart 2019 werden op die manier 20.292²⁰ Syriërs hervestigd naar de EU. Tot eind 2018 kwamen er binnen dat akkoord 1.159 vluchtelingen naar België. 721 daarvan kwamen aan in 2017. Deze werden ook opgenomen in de cijfers die we hierboven weergeven. De EU-Turkijedeal is erg omstreden en internationale mensenrechtenorganisaties klagen de nefaste impact aan van het akkoord op de mensenrechten van vluchtelingen en asielzoekers in Turkije en Griekenland. Samen met andere nationale en Europese organisaties vraagt Vluchtelingenwerk Vlaanderen de Europese leiders om de EU-Turkije deal stop te zetten.²¹

¹³ Deze informatie werd verzameld uit verschillende bronnen: UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium, mei 2018, p.3; EMN Belgium, *Resettlement and Humanitarian admission in Belgium*, december 2016.

¹⁴ UNHCR, *UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium*, mei 2018, p.2. België maakte deze plegde in 2015. Dit werd nadien nog bijgesteld, vermoedelijk in het kader van de EU-Turkije verklaring.

¹⁵ Voor een gedetailleerd overzicht zie: UNHCR, *UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium*, mei 2018 (dit document werd opgesteld in samenwerking met het CGVS en Fedasil) , p.3, beschikbaar op: Van deze 1150 zouden er 600 Syrische vluchtelingen uit Turkije (in het kader van het akkoord EU-Turkije) hervestigd worden, <https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/hervestiging-1150-vluchtelingen-2018> ;

¹⁶ Het vertrek van de Syrische vluchtelingen die werden geselecteerd in 2014 moest uitgesteld worden naar 2015 omdat er problemen waren voor het verkrijgen van een exit-visum van de Turkse overheidsdiensten. EMN, *National Contact Point for Belgium, Resettlement and Humanitarian admission in Belgium*, december 2016, p. 32.

¹⁷ 102 vluchtelingen werden geselecteerd in het kader van het akkoord EU-Turkije, Fedasil, *Nieuwsbericht: meer hervestigde vluchtelingen*, 2016, beschikbaar op: <https://www.fedasil.be/nl/nieuws/reinstallation/meer-hervestigde-vluchtelingen-2016>

¹⁸ Dit aantal ligt hoger dan het vooropgestelde quotum omdat er nog vluchtelingen moesten hervestigd worden van de vooropgestelde quota van de voorgaande jaren, die in dat gegeven jaar niet werden voldaan. (De Knack, Hervestiging van vluchtelingen loopt vertraging op, 18 mei 2016. <http://www.knack.be/nieuws/belgie/hervestiging-van-vluchtelingen-loopt-vertraging-op/article-normal-704843.html> ; 721 vluchtelingen werden ook hervestigd in het kader van de EU-Turkije deal van 18 maart 2016. UNHCR, *UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium*, mei 2018, p.3.

¹⁹ 336 vluchtelingen kwamen in het kader van de EU-Turkije deal. Op 25 oktober 2018 zette de toenmalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie de hervestiging van vluchtelingen on hold. Ons land brak daarmee het engagement om in 2018, 1.150 vluchtelingen die in gevaarlijke en erbarmelijke omstandigheden moeten overleven, over te brengen naar ons land.

²⁰ Europese Commissie, *EU-Turkey Statement: three years on*, maart 2019, p.2, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20190318_eu-turkey-three-years-on_en.pdf

²¹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Drie jaar EU-Turkije deal*, maart 2019, <https://www.vluchtelingenwerk.be/nieuws/drie-jaar-eu-turkije-deal-een-gelukkige-verjaardag>

B. Hoe verloopt hervestiging?²²

Identificatie en selectie

België aanvaardt enkel hervestigingsvoordrachten door UNHCR. Pas na toekenning van de vluchtelingenstatus en een grondige screening van de nood aan hervestiging door UNHCR worden dossiers aan België voorgedragen. In een eerste fase zal UNHCR dus vluchtelingen identificeren die voldoen aan de voorwaarden voor hervestiging. In functie van de Europese en de Belgische prioriteiten worden vluchtelingen geïdentificeerd die in aanmerking komen voor België, en aan België voorgedragen.

Na de voordracht licht het CGVS deze dossiers voor een eerste keer grondig door. Het CGVS organiseert vervolgens een selectiemissie naar het opvangland om van de voorgedragen vluchtelingen een bijkomend interview af te nemen. De selectie van de vluchtelingen gebeurt op basis van de criteria uit het VN-Vluchtelingenverdrag. Belangrijkste doel van deze missies is om te verifiëren of er effectief een actuele vrees voor vervolging is in de zin van het VN-Vluchtelingenverdrag ten aanzien van het land van herkomst. Het CGVS maakt een advies voor selectie over aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, die vervolgens de instructie geeft aan de Dienst Vreemdelingenzaken om reisdocumenten op te maken.²³ België aanvaardt ongeveer 95% van de dossiers die UNHCR voordraagt.²⁴

Oriëntatie en vertrek

Fedasil geeft aan de geselecteerde vluchtelingen infosessies die hen voorbereiden op hun vertrek naar België. Deze infosessies worden doorgaans gegeven door Fedasil-personeel van het opvangcentrum waar de vluchtelingen terecht zullen komen. Er vindt ook een individueel gesprek plaats met de vluchteling zelf.

Fedasil krijgt hulp van het lokale bureau van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Deze zorgt voor de praktische organisatie van de reis. IOM voorziet informatiesessies rond de reiaspecten, maar ook over culturele verschillen, en aanpassing aan een nieuwe cultuur.

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie geeft een autorisatie voor de reis naar België. In de praktijk krijgen ze een humanitair visum.²⁵

Aankomst

²² Voor een beknopt overzicht van de procedure, zie: <https://www.fedasil.be/nl/hervestiging>

²³ CGVS, Externe bijdrage: hervestiging in Jaarverslag: *Migratie in cijfers en in rechten 2015*, p. 79, beschikbaar op: <https://www.myria.be/files/Migratie-verslag-2015-H4.pdf>

²⁴ EMN Belgium, *Resettlement and Humanitarian admission in Belgium*, december 2016, p. 35.

²⁵ Zie Myria, *Nota van Myria voor de Kamercommissie Binnenlandse Zaken, Algemene Zaken en Openbaar ambt, humanitaire visa: naar een omkaderd en transparant beleid, hoorzitting 29 januari 2019*, p.5 <https://www.myria.be/files/Myria-Nota-voor-de-Kamercommissie-290119.pdf>

Omdat het wettelijk kader niet toelaat dat België de vluchtelingenstatus toekent in het buitenland, moeten de vluchtelingen bij hun aankomst in België een verzoek om internationale bescherming indienen bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Dit is een formaliteit omdat hun dossier al gekend is en ze reeds een positief advies hebben gekregen van het CGVS. De vluchtelingen krijgen zo snel mogelijk hun statuut.

In eerste instantie krijgen de vluchtelingen een opvangplaats in federale opvangcentra van Fedasil. Dat eerste verblijf duurt zo'n 6 tot 7 weken. Tijdens deze fase worden documenten van de vluchtelingen in orde gemaakt. Na het verblijf in een collectief opvangcentrum, vertrekken de hervestigde vluchtelingen naar een lokaal opvanginitiatief (LOI) in een gemeente. Daar mogen ze zes maanden verblijven. Na maximum acht maanden gaan de vluchtelingen naar een zelfstandig leven in een private (huur)woning op het grondgebied van de gemeente, of verhuizen ze naar een andere gemeente.

Een OCMW dat hervestigde vluchtelingen opvangt in een LOI, kan zich ook kandidaat stellen om daarna mee naar huisvesting te zoeken en hen gedurende een jaar te begeleiden. In dat geval wordt het OCMW een volwaardige operator in het proces van hervestiging: ze zorgen voor hulp bij de integratie en voor sociale begeleiding van de vluchtelingen.²⁶

C. Op Europees niveau

Momenteel werkt de Europese Unie op een ad hoc basis aan de engagementen voor hervestiging. Hoewel de finale beslissing bij de lidstaten ligt, tracht de EU een gemeenschappelijk kader en financiële ondersteuning te bieden. In september 2017 stelde de Europese Commissie een nieuw EU-hervestigingsschema voor dat op een periode van twee jaar 50.000 kwetsbare vluchtelingen naar de EU moet hervestigen. Hoewel het om een aanzienlijke verhoging gaat van het aantal mensen dat de EU tot nog toe hervestigde (23.000 in de periode 2015-2017) blijft het gaan om een bescheiden aantal gezien de internationale context. De Commissie stelt 500 miljoen euro (onder AMIF middelen) - of 10.000 euro per hervestigde persoon - ter beschikking als ondersteuning van de lidstaten.²⁷

De EU onderhandelt momenteel over een verordening²⁸ waarin een kader voor hervestiging wordt vastgelegd, en waardoor er niet meer ad hoc gewerkt zou moeten worden. De ontwerpverordening heeft vier belangrijke doelstellingen:

²⁶ Voor meer praktische informatie over de ondersteuning door OCMW's zie ook: https://www.fedasil.be/sites/default/files/nl_faq_juli_2017_nl.pdf

²⁷ Europese Commissie, *Commission recommendation of 27.9.2017 on enhancing legal pathways for persons in need of international protection*, September 2017, beschikbaar op: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170927_recommendation_on_enhancing_legal_pathways_for_persons_in_need_of_international_protection_en.pdf

²⁸ Europese Commissie, Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een Uniekader voor hervestiging en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 516/2014 van het Europees Parlement en de Raad, COM/2016/0468 final - 2016/0225 (COD). Dit is een financiële tegemoetkoming van EUR 10.000 per

1. Een veilige en legale toegang tot de EU waarborgen;
2. Gemeenschappelijke regels voor hervestiging en toelating op humanitaire gronden vastleggen;
3. Doeltreffend bijdragen tot initiatieven voor wereldwijde hervestiging;
4. De druk verlichten in derde landen.

Ondanks deze doelstellingen biedt de huidige tekst nog geen afdoende antwoord op de wereldwijde hervestigingsnoden en het Europese aandeel daarin.²⁹

Aanbeveling

De Belgische overheid moet een voortrekkersrol nemen, ervoor zorgen dat meer vluchtelingen via hervestiging naar Europa kunnen komen, en pleiten voor een meerjarenprogramma dat overeenstemt met de noden die UNHCR heeft geïdentificeerd. Kwetsbaarheid blijft daarbij een doorslaggevende factor.

In geen geval mag een Europees instrument ertoe leiden dat er op nationaal vlak minder plaatsen voor hervestiging zouden zijn. België kan hiervoor naast de Europese budgetten, ook een eigen nationaal budget vrijmaken. Het aantal hervestigingsplaatsen mag ook niet worden gekoppeld aan terugnameakkoorden. Dat zijn akkoorden om mensen terug op te nemen in het land van herkomst.

4. NAAR EEN STRUCTURELE HERVESTIGING MET VASTGELEGDE QUOTA

Hieronder formuleren we op vier punten voorstellen die er volgens ons toe bijdragen dat België werk kan maken van een echt structureel hervestigingsbeleid. Dit betreft een voorstel tot:

1. een wettelijk kader;
2. een voorstel tot een quotum;
3. de criteria voor hervestiging; en
4. opvolging van de hervestigde vluchtelingen.

Het is niet onze opzet om een volledig uitgewerkt plan voor te leggen, maar wel om de aandacht te vestigen op een aantal punten in het hervestigingsproces die essentieel zijn voor Vluchtelingenwerk.

hervestigde vluchteling specifiek onder het AMIF-kader. Het moet dus gaan om hervestiging in overeenstemming met de prioriteiten die de EU vooropstelt. Wanneer de vluchteling buiten die prioriteiten valt ontvangen de lidstaten 6.000 euro per persoon. Zie ook: EMN Belgium, Resettlement and Humanitarian admission in Belgium, december 2016, p. 54.

²⁹ Voor meer input vanuit onze Europese koepelorganisatie (ECRE), zie: ECRE, *Untying the EU Framework: ECRE's recommendations on breaking the link with Migration control and preserving the humanitarian focus of resettlement*, 28 oktober 2016, beschikbaar op: <https://www.ecre.org/policy-note-untying-the-eu-resettlement-framework/>; ECRE, *EU resettlement for protection: ECRE's analysis of the latest developments in the Preparation of an EU resettlement framework, 2017*, beschikbaar op: <https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2017/07/Policy-Note-06.pdf>. Zie ook het standpunt van UNHCR: UNHCR, *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council UNHCR's Observations and Recommendations*, november 2016, beschikbaar op: <http://www.refworld.org/docid/5890b1d74.html>

4.1 EEN WETTELIJK KADER VOOR HERVESTIGING

Er bestaat momenteel geen juridisch kader voor hervestiging: noch voor het vastleggen van de Belgische hervestigingsengagementen, noch voor de hervestigingsprocedure. We stellen voor dat er voor beide aspecten een wettelijk kader wordt uitgewerkt. Dat komt niet alleen de transparantie ten goede, maar leidt er ook toe dat het proces vlot kan verlopen en daardoor ook efficiënter zal zijn.

4.1.1. EEN WETTELIJK KADER VOOR HET BESLISSINGSPROCES

Er is geen wettelijk kader dat vastlegt hoe België de beslissing maakt over het aantal vluchtelingen dat het zal hervestigen over een bepaalde periode. Hoeveel vluchtelingen er worden hervestigd, wordt beslist door de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en jaarlijks bekendgemaakt in zijn algemene beleidsnota voor asiel en migratie. Het CGVS en Fedasil geven hier voor input.³⁰

Het gebrek aan een duidelijk politiek engagement over een langere periode maakt hervestigingsmissies minder voorspelbaar en bemoeilijkt een efficiënte planning. Het gebrek aan een dergelijk kader leidde er toe dat op 25 oktober 2018 de toenmalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Theo Francken, eenzijdig kon beslissen om de hervestiging van vluchtelingen voorlopig *on hold* te zetten.³¹ Hierdoor bleven een 250-tal mensen die klaar stonden om te vertrekken, achter in onzekerheid. Door een wettelijk kader uit te werken kunnen we dergelijke scenario's zoveel mogelijk vermijden.

Aanbeveling

Werk een wettelijk kader uit waarin minstens wordt vastgelegd:

- wanneer de regering het quotum voor hervestiging bepaalt en voor welke periode deze beslissing wordt genomen (in punt 4.2. pleiten wij voor een meerjarenplan van telkens drie jaar);
- welke parameters de regering in aanmerking neemt om tot het quotum te komen (in punt 4.2 maken we op basis van een aantal bestaande parameters een concrete berekening. Deze parameters kunnen worden opgenomen in een wetgevend kader).
- welke actoren geconsulteerd worden voor het vaststellen van het quotum en profielen. Daaronder kunnen naast UNHCR, CGVS en Fedasil, ook academici en experts vallen;
- dat de regering het vooropgestelde quotum motiveert en openbaar maakt;

³⁰ Zie ook voor meer uitleg eerder in deze nota punt 3.A; UNHCR, *UNHCR Resettlement Handbook, country chapter Belgium*, mei 2018, p.3

³¹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 11.11.11 en Amnesty International, Hervestiging van kwetsbare vluchtelingen mag niet worden stopgezet, 25 oktober 2018, <https://www.vluchtelingenwerk.be/nieuws/hervestiging-kwetsbare-vluchtelingen-mag-niet-stopgezet-worden>

- dat de regering jaarlijks rapporteert aan het Parlement hoe ver het staat met het hervestigingsprogramma, in het bijzonder hoeveel mensen al zijn aangekomen via hervestiging, welke missies er gepland zijn, de eventuele vertragingen in het programma motiveert, etc.

4.1.2. EEN WETTELIJK KADER VOOR DE PROCEDURE

De vluchtelingenstatus kan niet toegekend worden in het buitenland. Dit wordt immers niet in de vreemdelingenwet voorzien. Bijgevolg moet de staatssecretaris voor Asiel en Migratie eerst een toestemming geven voor de reis naar België. In de praktijk krijgen personen dan een humanitair visum om naar België te komen.³² Eens ze in België zijn, moeten ze nog formeel de asielprocedure doorlopen. Hoewel de procedure vrij snel lijkt te verlopen eens deze personen in België aankomen, leidt een gebrek aan specifieke reglementering in de praktijk tot overbodige stappen. Dit terwijl hun dossier al werd onderzocht en aanvaard door de Belgische autoriteiten. Het is een inefficiënt proces, zeker wanneer we willen gaan naar een groter aantal vluchtelingen dat via hervestiging naar België zou komen. Door in een wettelijk kader de status, reisdocumenten en verblijfsdocumenten van hervestigde vluchtelingen op te nemen, kan dit vermeden worden.

Aanbeveling

Werk een wettelijk kader uit voor de hervestigingscriteria en -procedure.

We volgen daarbij de aanbevelingen van UNHCR dat om zo een wettelijk en reglementair kader vraagt.³³ Ook het Europese Migratienetwerk stelt dat een sterk wettelijk kader de efficiëntie van het hervestigingsproces met betrekking tot de visumaanvraag, asielregistratie, en afgifte van het vluchtelingencertificaat kan verbeteren.³⁴

4.2 HOEVEEL MENSEN MOET BELGIË HERVESTIGEN

Hervestiging is niet alleen een beschermingsmechanisme, maar ook een vorm van internationale solidariteit. Het merendeel van de vluchtelingen komt immers terecht in één van de buurlanden.³⁵ Deze zijn vaak zelf erg onstabiel en beschikken niet over de nodige middelen om deze vluchtelingen op te vangen. België kan meer vluchtelingen hervestigen.

Aanbeveling

³² Zie Myria, *Nota van Myria voor de Kamercommissie Binnenlandse Zaken, Algemene Zaken en Openbaar ambt, humanitaire visa: naar een omkaderd en transparant beleid, hoorzitting 29 januari 2019*, p.5 <https://www.myria.be/files/Myria-Nota-voor-de-Kamercommissie-290119.pdf>

³³ UNHCR, Memorandum op het gebied van bescherming van vluchtelingen, personen die subsidiaire bescherming genieten en staatlozen in België, juni 2014, p.35, <http://www.refworld.org/docid/541fc8c84.html>

³⁴ EMN Belgium, *Resettlement and Humanitarian admission in Belgium*, december 2016, p. 58.

³⁵ De landen met de meeste vluchtelingen in 2017: Turkije (3,5 miljoen), Pakistan (1,4 miljoen), Oeganda (1,4 miljoen), Libanon (998.900), Iran (979.400).

We vragen dat België een echt structureel hervestigingsbeleid uitwerkt. Hieronder verstaan wij een beleid dat een quotum vooropstelt dat gespreid kan worden over meerdere jaren, en dat ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Dat maakt een betere planning mogelijk voor het hervestigingsland en de betrokken overheden en organisaties, en vermindert de administratieve lasten die verbonden zijn aan een jaarlijks beslissingsproces.³⁶ Hervestiging is immers een complex proces waarbij vele actoren en verantwoordelijkheden betrokken zijn. Ook UNHCR beveelt om die redenen een planning over meerdere jaren aan.³⁷

We stellen in een eerste fase een groeipad voor zodat alle betrokken actoren hun diensten kunnen organiseren om meer vluchtelingen via hervestiging op te vangen.

Voor de periode 2020-2022 stellen wij volgend groeipad voor:

Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3
2.000	2.700	3.385

Het uiteindelijk doel is dat België op een structurele manier haar aandeel vervult binnen de Europese unie, opdat wereldwijd de hervestigingsnoden worden aangepakt.

Het voorgestelde aantal gaat enkel om hervestiging. Bij deze cijfers mogen dus geen andere gegevens geteld worden, zoals mensen die humanitaire visa krijgen buiten een hervestigingskader, bijvoorbeeld om familiale redenen. We menen ook dat hervestiging onder de EU-Turkije verklaring niet mag opgenomen worden onder deze cijfers.

In een ideaal scenario wordt dit voorbeeld ook door andere Europese landen gevolgd, of volgt hiervoor zelfs een duidelijk kader binnen de Europese Unie.

Hoe komen we tot dit voorstel?³⁸

1. Vertrekken vanuit de reële hervestigingsnoden

De VN-Vluchtelingenorganisatie schat het aantal vluchtelingen die nood hebben aan hervestiging voor 2019 op 1,4 miljoen.³⁹

Omdat we een driejarenplanning vooropstellen, kijken we ook naar de gestegen noden over een periode van drie jaar. UNHCR publiceert de hervestigingsnoden

³⁶ Elona Boshki (ECRE), *Refugee Resettlement in the EU: The capacity to do it better and to do it more*, 2013, p.17, beschikbaar op: https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2016/03/00013_20140108160733_knowresetr-2013-04.pdf

³⁷ UNHCR, *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council UNHCR's Observations and Recommendations*, november 2016, p.4, beschikbaar op: <https://www.refworld.org/docid/5890b1d74.html>

³⁸ Dit voorstel werd naast samenwerking met onze leden, mede-uitgewerkt met 11.11.11.

³⁹ UNHCR, *UNHCR projected Global Resettlement Needs 2019*, juni 2018, p.10.

echter per jaar. Wij moeten dus zelf een schatting maken op basis van de bestaande gegevens.

Hervestigingsnoden van de voorbije jaren

2016	2017	2018	2019
1,15 miljoen ⁴⁰	1,19 miljoen ⁴¹	1,2 miljoen ⁴²	1,4 miljoen ⁴³
	Stijging met 40.000	Stijging met 10.000	Stijging met 200.000

Op drie jaar tijd stegen de hervestigingsnoden met 250.000 personen. Die tellen we bij de 1,4 miljoen die door UNHCR voor 2019 werden geschat. Onze prognose vertrekt dus van een hervestigingsnood van 1,65 miljoen personen voor de komende drie jaar.

2. Welk aandeel voor de EU?

Om het aandeel van de EU hierin te bepalen, volgen we het voorstel uit het Europees Parlement. Het Europees Parlement stelt dat een Uniekader voor hervestiging moet kunnen voldoen aan ten minste 20% van de wereldwijde hervestigingsbehoeften overeenkomstig de jaarlijkse prognose door UNHCR.⁴⁴ Men vertrekt hierbij van de vaststelling dat Europa goed is voor 23,8% van het mondiale BBP.

We vertrekken van een minimumbijdrage van 20%. Op termijn moeten we er naar streven dat de EU minstens 25% van de hervestigingsnoden zoals berekend door UNHCR voor zich neemt.⁴⁵

⁴⁰UNHCR, UNHCR projected Global resettlement needs 2016, juni 2015, beschikbaar op: <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/558019729/unhcr-projected-global-resettlement-needs-2016.html>

⁴¹ UNHCR, UNHCR projected Global Resettlement Needs 2017, juni 2016 <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/575836267/unhcr-projected-global-resettlement-needs-2017.html>

⁴² UNHCR, UNHCR projected Global Resettlement Needs 2018, juni 2017, p. 9.

⁴³ UNHCR, UNHCR projected Global Resettlement Needs 2019, juni 2018, p.10.

⁴⁴ Europees Parlement, *Verslag over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een Uniekader voor hervestiging en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 516/2014 van het Europees Parlement en de Raad*

(COM(2016)0468 – C8-0325/2016 – 2016/0225(COD)), amendement 12, beschikbaar op:

http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0316_NL.html Het amendement leest als volgt: Er dient,

in het verlengde van de bestaande initiatieven en in overeenstemming met het bestaande internationale hervestigingssysteem, een stabiel en betrouwbaar Uniekader te worden opgezet voor het hervestigen van personen die internationale bescherming nodig hebben, overeenkomstig de hervestigingsplannen van de Unie en de gerichte hervestigingsregelingen van de Unie waarmee gestalte wordt gegeven aan de concrete toezeggingen van de lidstaten. Het Uniekader voor hervestiging moet gebaseerd zijn op humanitaire behoeften, een bijdrage leveren aan het vervullen van de wereldwijde hervestigingsbehoeften en langdurige vluchtelingensituaties verlichten. Het Uniekader voor hervestiging moet in overeenstemming zijn met reeds bestaande hervestigingsstructuren, met name het jaarlijkse driepartijenoverleg inzake hervestiging (ATCR), teneinde te kunnen voldoen aan ten minste 20% van de wereldwijde hervestigingsbehoeften overeenkomstig de jaarlijkse prognose door de UNHCR. In overeenstemming met de beginselen van solidariteit en billijke verdeling van de verantwoordelijkheid tussen de lidstaten zoals uiteengezet in artikel 80 VWEU moet geleidelijk een eerlijke verdeling van de hervestigde personen tussen de lidstaten worden nagestreefd. Die inspanningen moeten worden gecombineerd met pogingen om internationaal bindende regels vast te stellen ten aanzien van de wereldwijd gedeelde verantwoordelijkheid om personen die hervestiging nodig hebben te hervestigen zoals aangegeven door de UNHCR.

⁴⁵ ECRE stelt voor dat de EU haar hervestigingsengagement gradueel moet verhogen naar minstens 25% van de globale hervestigingsnoden, zoals voorgesteld door UNHCR. ECRE, EU resettlement for protection: ECRE's analysis of

Concreet betekent dat in deze berekening dat als de EU (zijnde al haar lidstaten) 20% van de 1,65 miljoen (zie stap 1) opneemt, ze 330.000 vluchtelingen moet hervestigen.

3. Welk aandeel voor België?

Ook hier vertrekken we van bestaande voorstellen en berekeningen. In 2015 deed de Europese Commissie concrete aanbevelingen voor een Europese hervestigingsregeling. Ze werkte daarbij een verdeelsleutel uit op basis van volgende criteria:

1. de omvang van de bevolking (cijfers voor 2014, wegingsfactor 40%). Dit criterium geeft aan hoeveel vluchtelingen een lidstaat kan opnemen;
2. het totale bbp (cijfers voor 2013, wegingsfactor 40%). Dit criterium geeft de absolute welvaart van een land weer en is een aanwijzing voor de capaciteit van een economie om vluchtelingen op te nemen en te integreren;
3. het gemiddeld aantal spontane asielaanvragen en het aantal hervestigde vluchtelingen per miljoen inwoners gedurende de periode 2010-2014 (wegingsfactor 10%). Dit criterium geeft aan hoeveel inspanningen de lidstaten in het recente verleden hebben geleverd;
4. het werkloosheidscijfer (cijfers voor 2014, wegingsfactor 10%). Dit criterium is een indicator voor de capaciteit om vluchtelingen te integreren.

Op basis van bovenstaande gegevens kwam de Europese Commissie tot een verdeelsleutel waarbij het aandeel van België 2,45% bedraagt.⁴⁶

Voor België komt dit dus neer op 8.085 personen.⁴⁷ Omdat wij geloven in de efficiëntie van een model dat een planning over meerdere jaren vooropstelt, stellen wij voor dit aantal te spreiden over drie jaar, via een groeipad. Wat ons concreet brengt tot:

- 2.000 vluchtelingen in jaar 1;
- 2.700 vluchtelingen in jaar 2;
- 3.385 vluchtelingen in jaar 3.

Daarbovenop moet België ook voldoende ruimte laten voor *emergency resettlement* van vluchtelingen die zich in levensbedreigende omstandigheden bevinden,

the latest developments in the Preparation of an EU resettlement framework, 2017, beschikbaar op: <http://www.ecre.org/wp-content/uploads/2017/07/Policy-Note-06.pdf>

⁴⁶ Europese Commissie, Aanbeveling (EU) 2015/914 van de Commissie van 8 juni 2015 over een Europese hervestigingsregeling, annex 1, juni 2015, beschikbaar op: <https://publications.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/004ba57e-1188-11e5-8817-01aa75ed71a1>

⁴⁷ De gezinshereniging op basis van de vreemdelingenwet mag niet worden meegerekend bij de vooropgestelde quota. Is het gezin bij de selectie al samen dan betekent de selectie van één gezinslid automatisch een selectie van de andere gezinsleden. Deze selectie wordt berekend binnen de vooropgestelde quota. Is het gezin niet samen dan gebeurt gezinshereniging volgens de regels van de Belgische Vreemdelingenwet. Personen die op basis daarvan naar België komen, mogen dus niet meegeteld worden in een quotum. Ook familieleden die niet aanmerking komen voor gezinshereniging maar via een humanitair visum naar België komen mogen niet meegeteld worden in het quotum.

bijvoorbeeld door een specifiek veiligheidsrisico of medische situatie, zodat die via een versnelde selectie naar België kunnen komen.

Na de afloop van een eerste driejarenplan stellen we voor dat op basis van een geactualiseerde verdeelsleutel opnieuw een berekening wordt gemaakt, zowel van het EU-aandeel, als het Belgische aandeel, op basis van de hervestigingsnoden zoals berekend door UNHCR.

4.3 WIE KOMT IN AANMERKING VOOR HERVESTIGING

Omdat hervestiging een beschermingsmechanisme is, kunnen alleen die personen in aanmerking komen die nood hebben aan bescherming. Niet alle vluchtelingen die onder het mandaat van UNHCR vallen, komen in aanmerking voor hervestiging. Vluchtelingen identificeren die nood hebben aan hervestiging is een van de belangrijkste stappen in het hele proces.

Deze eerste selectie wordt gemaakt door UNHCR. Het houdt hiervoor rekening met de volgende criteria⁴⁸:

- (a) juridische en/of fysieke bescherming: deze categorie betreft de bedreiging van de vluchteling ten aanzien van zijn rechten (asiel, vervolging of fundamentele rechten) of fysieke veiligheid;
- (b) overlevenden van geweld en/of marteling: de vluchteling is slachtoffer van geweld of martelingen in land van herkomst of land van opvang en heeft hier medische of psychologische zorg of hulp voor nodig die niet beschikbaar is in het land van opvang;
- (c) medische behoefte: er zijn zwaarwegende redenen, in het licht van de diagnose, behandeling en/of prognose, dat de medische zorg wordt verleend in het land van hervestiging;
- (d) vrouwen en meisjes in gevaar;
- (e) gezinshereniging: familieleden van vluchtelingen die vallen onder de bescherming en familiedefinitie van UNHCR;
- (f) kinderen en adolescenten in gevaar;
- (g) gebrek aan een voorzienbare alternatieve duurzame oplossing: Vluchtelingen onder deze categorie hebben niet zozeer specifieke noden, maar hebben geen zicht op een permanente oplossing voor de situatie waarin zij verkeren.

Ook hervestigingslanden hebben vaak selectiecriteria. Als UNHCR de selectie heeft gedaan, verwijst ze de dossiers door naar een potentieel hervestigingsland. Hiervoor houdt UNHCR in principe al rekening met de prioriteiten en bestaande selectiecriteria van dat land. Deze prioriteiten moeten altijd bepaald worden op basis van de hervestigingsnoden die UNHCR voorop stelt. Daarnaast houdt UNHCR voor de doorverwijzing nog rekening met elementen zoals familiebanden, medische

⁴⁸ Zie: UNHCR, Resettlement Handbook, 2011, hoofdstuk 6, p.243, beschikbaar op : <https://www.unhcr.org/3d464e842.pdf>.

noden, taal, cultuur, nationaliteit, opleiding, vaardigheden, gezinssamenstelling, nabijheid bij land van oorsprong en de jaarlijkse quota van het hervestigingsland.⁴⁹

Aanbeveling

We vragen dat de overheid bij de keuze van de profielen voor hervestiging rekening houdt met kwetsbaarheid, door bijvoorbeeld voorrang te geven aan alleenstaande vrouwen met kinderen, en mensen met een beperking. Elementen als religie, etniciteit, familie grootte, en medische noden mogen geen afzonderlijk selectie criterium zijn. Dergelijke criteria kunnen er immers toe leiden dat de mensen die het meeste nood hebben aan hervestiging niet meer in aanmerking komen.⁵⁰

Het 'integratiepotentieel' van een vluchteling die in aanmerking komt voor hervestiging mag niet meegenomen worden in de keuze of deze persoon al dan niet naar België mag komen. België heeft in 2018 in twee pilootmissies overwegingen rond het integratiepotentieel meegenomen door hierover specifieke vragen te stellen aan de vluchteling. Er is hierover nog geen evaluatie gekend. We menen echter dat integratiepotentieel, zoals de talenkennis, opleidingsniveau of leeftijd van de vluchteling geen rol mag spelen.⁵¹ UNHCR houdt bij de toewijzing aan een potentieel hervestigingsland immers al rekening met elementen als familiebanden, taal en cultuur. België hoeft hier bovenop dus geen extra criteria rond het 'integratiepotentieel' in te voeren.

Vluchtelingenwerk spreekt zich niet uit over de regio's of landen waaruit België vluchtelingen zou kunnen uitnodigen. Wel vinden wij dat deze keuze moet gebeuren in nauw overleg met UNHCR om zo rekening te houden met de strategische noden. Bij de keuze voor de landen van waaruit we hervestigen, vragen we wel extra aandacht voor de vaak vergeten vluchtelingencrisissen in Afrikaanse landen. Afrika blijft immers de regio met het hoogste aantal hervestigingsnoden. Voor 2019 schat UNHCR het aantal mensen uit Afrika dat nood heeft aan hervestiging op 629.744. Het gaat hier voornamelijk om vluchtelingen uit de DRC in de Grote Meren regio en Zuidelijk Afrika, gevolgd door vluchtelingen uit Zuid-Soedan, Soedan, Somalië en de Centraal Afrikaanse Republiek.⁵² Dat is een stijging van 23% tegenover 2018. Er zijn meer middelen en plaatsen nodig voor deze groepen. Ook UNHCR vraagt extra aandacht voor deze vluchtelingen.

4.4 OPVOLGING BIJ AANKOMST IN BELGIË

Hervestigde vluchtelingen hebben omwille van hun kwetsbaarheid nood aan een intensieve begeleiding. Die specifieke begeleiding ontbreekt vandaag. De eerste zes

⁴⁹ Zie UNHCR Resettlement Handbook, 2011, hoofdstuk 7.6, beschikbaar op: <http://www.unhcr.org/4a2ccf4c6.html>

⁵⁰ UNHCR, *Frequently asked questions about resettlement*, september 2013, p. 10, beschikbaar op: <http://www.refworld.org/pdfid/4ac0d7e52.pdf>

⁵¹ We verduidelijken graag dat religie en etniciteit natuurlijk wel een rol spelen om te bepalen of iemand nood heeft aan bescherming. Ze kunnen dus al meegenomen zijn in de evaluatie van de vluchtelingenstatus. Wat niet kan is deze criteria nog eens mee te nemen om te bepalen naar welk iemand hervestigd kan worden. Overheden mogen dus niet discrimeren op basis van religie.

⁵² UNHCR, *UNHCR projected Global Resettlement Needs 2019*, juni 2018, p.22, beschikbaar op: www.unhcr.org

weken na aankomst worden zij opgevangen in een collectief centrum waarna zij verhuizen naar een individuele woning, beheerd door een lokaal OCMW. Hier mogen zij zes tot maximaal acht maanden blijven. Tijdens die periode moeten deze kwetsbare vluchtelingen op zoek naar huisvesting op de private huurmarkt.

Het merendeel van de families vindt geen woning in dezelfde gemeente en verandert dus noodgedwongen opnieuw van woonplaats, van gemeente, vaak zelfs van provincie. Eens verhuisd krijgen ze geen extra ondersteuning meer.⁵³ Tot midden 2017 boden een aantal organisaties deze ondersteuning aan, maar de regering schroefde die steun terug. Deze organisaties zorgden voor sociale begeleiding en dit voor een periode van twee jaar. Ze zochten mee naar een individuele woning, hielpen bij het creëren van een netwerk, lokale integratie, enz. Ze verzorgden dus een cultuurgevoelige begeleiding. Extra kwetsbare hervestigde vluchtelingen krijgen voortaan dus dezelfde behandeling als andere vluchtelingen. De kinderen op school inschrijven, zich aanmelden voor taallessen en lessen inburgering, bankzaken regelen, een nieuwe dokter of specialist zoeken: dit moeten hervestigde vluchtelingen allemaal zelf doen.

Aanbeveling

België kent het profiel van de hervestigde vluchtelingen voor zij die in België toekomen. We vragen dat er voor hen een woning gezocht wordt waarin zij kunnen blijven wonen zodat zij zo snel mogelijk kunnen beginnen aan een duurzaam integratieparcours in samenwerking met de betrokken actoren zoals OCMW's, scholen, gemeentebestuur, sociale organisaties, enz.⁵⁴ Er moet hierbij ook gestreefd worden naar zo min mogelijk verhuisbewegingen. Bij elke verhuisbeweging wordt de lokale verankering immers opnieuw onderbroken.

Ngo's, lokale overheden en inburgeringstrajecten kunnen de taak van integratie niet alleen vervullen. Belangrijk is ook de rol van lokale vrijwilligers. Die vormen een belangrijke brug met de lokale gemeenschap en zorgen voor sociale contacten. Zij kunnen de hervestigde vluchteling begeleiden bij zijn/haar dagdagelijkse leven (boodschappen, contacten met school etc.).

Vluchtelingenwerk erkent dat het werk van een vrijwilliger per definitie 'vrijwillig' is en zich afspeelt los van enige overheidsinmenging. De overheid kan wel meehelpen door structuren te organiseren en/of te financieren om lokaal vrijwilligerswerk voor hervestigde vluchtelingen mogelijk te maken en aan te moedigen.

⁵³ Deze vaststellingen en aanbevelingen maakten we eerder al, samen met andere partners. 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, en Caritas, *Briefing veilige routes voor mensen op de vlucht: nood aan meer hervestiging hervestiging*, oktober 2017, p.13-14, beschikbaar op : <https://www.11.be/>

⁵⁴ Deze vaststellingen en aanbevelingen maakten we eerder al, samen met andere partners. 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, en Caritas, *Briefing veilige routes voor mensen op de vlucht: nood aan meer hervestiging hervestiging*, oktober 2017, p.13-14.

5. OVERZICHT AANBEVELINGEN

Europees

1. Neem een voortrekkersrol binnen de EU opdat de lidstaten het aantal vluchtelingen hervestigen dat overeenstemt met de noden die UNHCR naar voren schuift.
2. Zorg ervoor dat hervestiging losgekoppeld blijft van voorwaarden zoals het afsluiten van terugname-akkoorden met de betrokken landen.

Nationaal

3. Maak het hervestigingsprogramma structureel, met engagementen die vastgelegd zijn over meerdere jaren.
4. Creëer een wettelijk kader, zowel wat betreft het beslissingsproces voor het Belgische engagement, als voor de procedure. Hierdoor wordt de procedure in zijn geheel transparanter.
5. Hervestig minstens 8.085 vluchtelingen over een periode van drie jaar via een groeipad. Voorzie daarbovenop ook voldoende plaats voor *emergency resettlement* (noodgevallen, of mensen met een dringende hervestigingsnood).
6. Voorzie voldoende plaatsen en budget voor hervestiging van vluchtelingen uit onder meer de DRC in de Grote Meren regio en Zuidelijk Afrika, vluchtelingen uit Zuid-Soedan, Soedan, Somalië en de Centraal Afrikaanse Republiek.
7. Geef voorrang aan de meest kwetsbare profielen. Religie, etniciteit, familie grootte, medische noden en integratiepotentieel mogen geen aparte criteria voor hervestiging zijn. Dergelijke criteria kunnen er immers toe leiden dat de mensen die het meeste nood hebben aan hervestiging niet meer in aanmerking komen.⁵⁵
8. Maak voldoende middelen vrij voor de begeleiding en duurzame integratie van hervestigde vluchtelingen in onze samenleving, en voorzie daarin een rol voor het middenveld.

⁵⁵ UNHCR, *Frequently asked questions about resettlement*, september 2013, p. 10, beschikbaar op: <http://www.refworld.org/pdfid/4ac0d7e52.pdf>

COLOFON

Redactie: Petra Baeyens, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, in samenwerking met de leden van Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

Verantwoordelijke uitgever: Charlotte Vandycke, Vluchtelingenwerk Vlaanderen vzw, Kruidtuinstraat 75, 1210 Brussel

Datum publicatie: mei 2019

www.vluchtelingenwerk.be